

FI – Ortodoksinen uskonto

29.3.2023

Koe on kaksiosainen. Osassa 1 on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa 2 kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata enintään viiteen tehtävään. Näistä tehtävistä enintään kaksi saa olla osasta 2. Kokeen maksimipistemäärä on 120. Sen saavuttaminen edellyttää, että vastaat kolmeen osan 1 tehtävään ja kahteen osan 2 tehtävään. Halutessasi voit tuottaa vastausten tueksi piirroksia, kaavioita tai taulukoita ja liittää niistä kuvakaappauksen mihin tahansa tekstivastaukseen.

Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi. Huom.! Tehtävässä 1 on erillinen ohje vastaamatta jättämisestä.

Sisällys

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Väittämiä uskonnoista		20 p.
2. Ortodoksiset järjestöt	Aineisto	20 p.
3. Luonnonsuojelun etiikka	Aineisto	20 p.
4. Uskontojen käsitteitä		20 p.
5. Pyhä Henki		20 p.
6. Asiakirja Suomen ortodoksisesta kirkosta	Aineisto	20 p.

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Ortodoksinen kirkko ja patriarkaattien jännitteet	Aineisto	30 p.
8. Luostarien merkitys Suomessa	Aineisto	30 p.
9. Ekumenia ja kirkon toiminta	Aineisto	30 p.

Koe yhteensä

120 p.

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

 Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Väittämiä uskonnoista **20 p.**

Alla on 20 väittämää (1.1–1.20) ryhmiteltyinä neljään aihepiiriin. Valitse kustakin sopivin vastausvaihtoehto. Oikea vastaus 1 p., väärä vastaus –1 p., ei vastausta 0 p. Vastattuasi väittämään voit vaihtaa vastausvaihtoehtoa, mutta et voi jättää väittämää enää kokonaan ilman vastausta. Jos olet aloittanut tehtävään vastaamisen, mutta et haluakaan jättää tehtävää arvosteltavaksi, merkitse jokaiseen väittämään vaihtoehto "En vastaa".

Orientaliset kirkot

1.1 Orientalisiksi kirkoiksi kutsutaan kristillisiä kirkkoja, jotka **1 p.**

- ovat apostoli Paavalin perustamia.
- eivät hyväksy Khalkedonin kirkolliskokouksessa määriteltyä oppia Kristuksen kahdesta luonnosta.
- ovat eronneet molemminpuolisilla kirkonkirouksilla Rooman patriarkaatista.
- En vastaa.

1.2 Katolikos on kirkollinen arvonimi, jota käyttää **1 p.**

- Antiokian patriarkaatin johtaja.
- Armenian apostolisen kirkon johtaja.
- katolisen kirkon johtaja.
- En vastaa.

1.3 Rastafarit liittyvät läheisesti **1 p.**

- Georgian kirkkoon.
- Intian tuomaskristittyihin.
- Etiopian kirkkoon.
- En vastaa.

1.4 Maroniittikirkko toimii pääasiassa **1 p.**

- Libanonissa.
- Islannissa.
- Iranissa.
- En vastaa.

1.5 Egyptin koptilainen kirkko pitää itseään **1 p.**

- Konstantinopolin patriarkaatin perinteen jatkajana.
- Antiokian patriarkaatin perinteen jatkajana.
- Aleksandrian patriarkaatin perinteen jatkajana.
- En vastaa.

Ortodoksisen kirkon piirteitä

1.6 Vuodesta 2022 alkaen Suomen ortodoksisessa kirkossa on **1 p.**

- kolme piispantoimea.
- neljä piispantoimea.

- viisi piispantoimea.
- En vastaa.

1.7 Suomen ortodoksisen kirkon viimeisimmät hallinnolliset muutokset ovat koskeneet (1 p.)

- luostareiden lukumäärää.
- hiippakuntien lukumäärää.
- seurakuntien lukumäärää.
- En vastaa.

1.8 Pyhittäjä Johannes Sonkajanrantalainen oli ammatiltaan (1 p.)

- lääkäri.
- pappi.
- opettaja.
- En vastaa.

1.9 Valamon munkki Herman teki lähetystyötä 1800-luvun alussa (1 p.)

- Siperiassa.
- Alaskassa.
- Grönlannissa.
- En vastaa.

1.10 Lintulan luostari on tunnettu siitä, että siellä tehdään (1 p.)

- kirkkoviiniä.
- kirkkokynttilöitä.
- kirkkotaidetta.
- En vastaa.

Pyhät kirjat

1.11 Apostolien teoissa kerrotaan (1 p.)

- juutalaisuuden synnystä.
- helluntain tapahtumista.
- Jeesuksen lapsuudesta.
- En vastaa.

1.12 Ortodoksisen kirkon alttarievankeliumikirjan tekstit ovat peräisin (1 p.)

- Vanhasta testamentista.
- Uudesta testamentista.

- Vanhasta ja Uudesta testamentista.
- En vastaa.

1.13 Vedakirjallisuus on (1 p.)

- hindujen pyhien kirjojen kokonaisuus.
- taolaisten pyhien kirjojen kokonaisuus.
- metodistien pyhien kirjojen kokonaisuus.
- En vastaa.

1.14 Suura tarkoittaa (1 p.)

- Koraanin sisällysluettelo.
- Koraanin uutta käännöstä.
- Koraanin lukua.
- En vastaa.

1.15 Pentateukki tarkoittaa kirjakokoelmaa, johon kuuluvat (1 p.)

- kungfutselaisuuden klassikot.
- psalmit ja sananlaskut.
- Mooseksen kirjat.
- En vastaa.

Uskontojen kannatus

1.16 Maailman väestöstä kristittyjä on (1 p.)

- yli puolet.
- noin kolmasosa.
- noin kymmenesosa.
- En vastaa.

1.17 Islam on kannattajamäärältään maailman (1 p.)

- suurin uskonto.
- toiseksi suurin uskonto.
- kolmanneksi suurin uskonto.
- En vastaa.

1.18 Hinduja on maailmassa (1 p.)

- noin 200 miljoonaa.
- noin miljardi.

- noin kaksi miljardia.
- En vastaa.

1.19 Kristittyjen lukumäärä maailmassa on viimeisten 50 vuoden aikana **1 p.**

- lisääntynyt.
- vähentynyt.
- pysynyt suunnilleen samana.
- En vastaa.

1.20 Suomessa katolisen kirkon jäseniä on **1 p.**

- noin 500.
- noin 15 000.
- noin 50 000.
- En vastaa.

2. Ortodoksiset järjestöt **20 p.**

Aineisto

- 2.A [Kuva A](#)
- 2.B [Kuva B](#)
- 2.C [Kuva C](#)
- 2.D [Kuva D](#)

Suomen ortodoksinen kirkko tekee yhteistyötä useiden ortodoksisten järjestöjen kanssa.

Valitse kaksi ortodoksista järjestöä ja tarkastele, miten niiden toiminta tukee ortodoksisen kirkon työtä. Hyödynnä vastauksessasi kuvia [2.A](#), [2.B](#), [2.C](#) ja [2.D](#).

3. Luonnonsuojelun etiikka **20 p.**

Aineisto

- 3.A [Tekstikatkelma: Patriarkan puhe](#)
- 3.B [Tekstikatkelma: Turvavyöhyke luostareille](#)
- 3.C [Tekstikatkelma: Ympäristökriisin näkökohtia](#)

Pohdi luonnon hyödyntämistä ja luonnonsuojelua ortodoksisen etiikan näkökulmasta. Hyödynnä vastauksessasi tekstikatkelmia 3.A, 3.B ja 3.C.

4. Uskontojen käsitteitä (20 p.)

4.1 Selitä lyhyesti, miten seuraavat käsitteet liittyvät toisiinsa: samsara ja karma. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.2 Selitä lyhyesti, miten seuraavat käsitteet liittyvät toisiinsa: kaste ja konfirmaatio. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.3 Selitä lyhyesti, miten seuraavat käsitteet liittyvät toisiinsa: ramadan ja id al-fitr. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.4 Selitä lyhyesti, miten seuraavat käsitteet liittyvät toisiinsa: kami ja kamidana. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

5. Pyhä Henki (20 p.)

5.1 Selitä lyhyesti, miten ortodoksinen kirkko määrittelee Pyhän Hengen. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

5.2 Esittele, miten Pyhä Henki tulee esille ortodoksisessa rukouselämässä, ikonitaitteessa ja jumalanpalveluksissa. Havainnollista vastaustasi esimerkeillä. (15 p.)

6. Asiakirja Suomen ortodoksisesta kirkosta (20 p.)

Aineisto

6.A [Tekstikatkelma: Laki ortodoksisesta kirkosta](#)

6.B [Tekstikatkelma: Päätösasiakirja](#)

Laissa Suomen ortodoksisesta kirkosta ([aineisto 6.A](#)) viitataan päätösasiakirjaan ([aineisto 6.B](#)), jossa Suomen ortodoksisen kirkon asema ortodoksisessa kirkkoperheessä on määritely.

6.1 Ekumeenisen patriarkaatin päätöksessä ([aineisto 6.B](#)) määritellään Suomen ortodoksisen kirkon ja ekumeenisen patriarkaatin väliseen yhteyteen liittyviä sääntöjä. Esittele kaksi tuon päätösasiakirjan säännöistä. (5 p.)

i Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

6.2 Esittele ekumeenisen patriarkaatin päätöksen ([aineisto 6.B](#)) antamiseen johtaneita syitä ja sitä, millaisia vaikutuksia päätöksellä on ollut Suomen ortodoksisen kirkon asemaan ja hallintoon. (15 p.)

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

i Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Ortodoksinen kirkko ja patriarkaattien jännitteet (30 p.)

Aineisto

7.A [Tekstikatkelma: Jussi Rytönen, Patriarkaattien jännitteet](#)

7.1 Kuvaile ortodoksisen kristillisyyden levinneisyyttä ja ominaispiirteitä. (20 p.)

7.2 Selitä Moskovan ja Konstantinopolin patriarkaattien välistä suhdetta ja sen historiallisia taustatekijöitä. Hyödynnä vastauksessasi tekstikatkelmaa 7.A. (10 p.)

8. Luostarien merkitys Suomessa (30 p.)

Aineisto

8.A [Tekstikatkelma: Luostareihin pyrkii enemmän nuoria kuin aikaisemmin](#)

8.B [Tekstikatkelma: Valamon luostarin uusi johtaja](#)

8.1 Esittele luostareiden toimintaa Suomessa ennen ja nykyään. (20 p.)

8.2 Suomalaisessa mediassa on viime vuosina nostettu esiin nuorten aikuisten keskuudessa virinnyttä kiinnostusta luostariyhteisöihin. Pohdi, mitkä syyt voivat saada nykyihmisen valitsemaan luostarielämän. Hyödynnä vastauksessasi tekstikatkelmia 8.A ja 8.B. (10 p.)

9. Ekumenia ja kirkon toiminta 30 p.

Aineisto

9.A [Kuva: Kirkkojen johtajia](#)

9.B [Tekstikatkelma: Matti Repo, *Monikulttuurisuus globaalin kirkon uskontulkinnassa*](#)

9.1 Selitä, mitä ekumenialla ja uskontodialogilla tarkoitetaan ja miten ne eroavat toisistaan. Havainnollista vastaustasi esimerkeillä. 10 p.

9.2 Pohdi, mitä ekumenia ja uskontodialogi merkitsevät monikulttuuriselle yhteiskunnalle. Hyödynnä vastauksessasi kuvaa [9.A](#) ja tekstikatkelmaa [9.B](#). 20 p.

Kokeen tehtävät loppuvat tähän.

Tarkista, että vastasit ohjeiden mukaiseen määrään tehtäviä. Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.